

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษา บุคลากรในสถานประกอบการและนักเรียน สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2545 โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งวิธีดำเนินการวิจัยซึ่งเป็นการวิจัยพรรณนา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย บุคลากรในสถานศึกษา บุคลากรในสถานประกอบการและนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรสถานศึกษาจำนวน 57 คน บุคลากรในสถานประกอบการจำนวน 78 คน และนักเรียน 237 คน ซึ่งแต่ละกลุ่มได้มาด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 1-30 ตุลาคม พ.ศ. 2549 โดยขอความร่วมมือจากสถานศึกษาและสถานประกอบการ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 372 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมแล้วบุคลากรสถานประกอบการ เห็นด้วยกับการฝึกงานของนักเรียนมากกว่านักเรียน และนักเรียนก็เห็นด้วยมากกว่าบุคลากรสถานศึกษา และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกงานเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านการประชาสัมพันธ์และการประสานงาน บุคลากรสถานประกอบการเห็นด้วยมากกว่านักเรียน และนักเรียนก็เห็นด้วยมากกว่าบุคลากรสถานศึกษา
2. ด้านวิธีการดำเนินงานฝึกงาน บุคลากรสถานประกอบการเห็นด้วยมากกว่านักเรียน และบุคลากรสถานศึกษา ส่วนนักเรียนกับบุคลากรสถานศึกษาเห็นด้วยไม่แตกต่างกัน
3. ด้านหลักสูตร พบว่าทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่แตกต่างกัน
4. ด้านวัตถุประสงค์การฝึกงาน พบว่า บุคลากรสถานประกอบการเห็นด้วยมากกว่านักเรียน และนักเรียนเห็นด้วยมากกว่าบุคลากรสถานศึกษา
5. ด้านบุคลากร พบว่า บุคลากรสถานประกอบการเห็นด้วยมากกว่านักเรียนและนักเรียนเห็นด้วยมากกว่าบุคลากรสถานศึกษา
6. ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า บุคลากรสถานประกอบการเห็นด้วยมากกว่านักเรียน และนักเรียนเห็นด้วยมากกว่าบุคลากรสถานศึกษา

7. ด้านการวัดและประเมินผล บุคลากรสถานประกอบการเห็นด้วยมากกว่านักเรียน และนักเรียนเห็นด้วยมากกว่าบุคลากรสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

8. ด้านนิเทศและติดตามผล บุคลากรสถานประกอบการเห็นด้วยมากกว่านักเรียน และนักเรียนเห็นด้วยมากกว่าบุคลากรสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

9. ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกงาน บุคลากรสถานประกอบการเห็นด้วยมากกว่านักเรียน และบุคลากรสถานศึกษา ส่วนนักเรียนกับบุคลากรสถานศึกษาเห็นด้วยไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาความคิดเห็นบุคลากรสถานศึกษา บุคลากรสถานประกอบการและนักเรียน เกี่ยวกับการฝึกงานของนักเรียน สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2545 โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา บุคลากรสถานประกอบการเห็นด้วยกับการฝึกงานโดยรวมของนักเรียนสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจมากกว่าบุคลากรสถานศึกษา แต่เห็นด้วยในระดับที่เท่า ๆ กันกับนักเรียน จากการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกงานของนักเรียนสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

1. ด้านการประชาสัมพันธ์และการประสานงาน บุคลากรสถานประกอบการเห็นด้วยมากกว่านักเรียน และนักเรียนก็เห็นด้วยมากกว่าบุคลากรสถานศึกษา ผลอาจมาจากการประชาสัมพันธ์ และการประสานงานเป็นหน้าที่ของสถานศึกษา จะต้องจัดดำเนินการซึ่งสามารถจัดทำได้ เนื่องจากเป็นเรื่องบุคลากรสถานศึกษากับนักเรียน ซึ่งกระทำในสถานศึกษา ในรูปแบบของการประกาศแจ้งข่าวสาร การจัดประชุมอบรมสัมมนา การปฐมนิเทศนักเรียน ซึ่งทุกฝ่ายเมื่อมีความเข้าใจถูกต้อง การฝึกงานจึงสามารถดำเนินการได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับคู่มือการดำเนินงานการจัดฝึกงาน 1 ภาคเรียน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ฉบับปรับปรุง 2546)

กรมอาชีวศึกษา (2546 : 11) ที่กำหนดหน้าที่ของอาจารย์และนักศึกษาไว้ในคู่มือการฝึกงาน

ดังนี้

1. หน้าที่ของอาจารย์ประจำวิชาฝึกงาน คือ 1) สำรวจและจัดทำข้อมูลลักษณะงานของสถานประกอบการที่ส่งนักศึกษาเข้าฝึกงาน 2) จัดทำแผนการนิเทศของสถานศึกษา 3) จัดทำแผนการฝึกงานร่วมกับครูฝึกสถานประกอบการ 4) ให้คำแนะนำปรึกษาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานประกอบการ 5) ให้คำปรึกษาในการสอนงานและการประเมินผลแก่ครูฝึก 6) ติดตามความก้าวหน้าในการฝึกงานของนักศึกษาในสถานศึกษาประกอบการ 7) ดูแลติดตามการฝึกงานให้เป็นไปตามแผนการฝึกงานที่ได้จัดทำร่วมกับสถานประกอบการ 8) รายงานผลการนิเทศ

ตามลำดับชั้น 9) ประสานงานครูฝึกสถานประกอบการเพื่อจัดประเมินผล 10) รวบรวมคะแนนส่งผลการฝึกงาน

2. หน้าที่ของนักศึกษาฝึกงาน คือ 1) เข้ารับการฝึกงานในสถานประกอบการแห่งวิทยาการที่สถานศึกษาเห็นควรได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง 2) ต้องแต่งเครื่องแบบนักศึกษาชุดฝึกงานของวิทยาลัยหรือชุดของสถานประกอบการ 3) ต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของทั้ง 2 แห่ง คือ ของสถานประกอบการและสถานศึกษา 4) รับผิดชอบค่าใช้จ่ายส่วนตัวในการฝึกงาน 5) ดูแลรักษาทรัพย์สินของสถานประกอบการ ด้วยความเอาใจใส่ระมัดระวัง 6) ต้องรักษาความลับของสถานประกอบการอย่างเคร่งครัด 7) ต้องประพฤติปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานและผู้ติดต่อด้วยความสุภาพ ไม่หยาบคายไม่ก้าวร้าวไม่ก่อการทะเลาะวิวาท ไม่กระทำตนเป็นนักเลงอันตราย 8) การลาป่วยลากิจ ให้ส่งใบลาโดยตรงต่อผู้บังคับบัญชา หรือผู้ควบคุมการฝึกงานตามระเบียบการลาของสถานประกอบการ 9) ต้องจดบันทึกการฝึกงานประจำวัน เพื่อเสนอให้ผู้ควบคุมการฝึกงานตรวจสอบและลงนามเป็นประจำวัน 10) การประเมินผลต้องผ่านการประเมินทั้งอาจารย์นิเทศก์และผู้ควบคุมการฝึกงาน 11) ต้องเขียนรายงานฉบับสมบูรณ์เกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติเมื่อสิ้นสุดการฝึกงาน และสถานศึกษาต้องแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ที่มีความรู้ และประสบการณ์โดยตรงในการประสานสัมพันธ์ สร้างความร่วมมือที่ดีในเรื่องการจัดหลักสูตร ว่าด้วยเรื่องการฝึกงานในสถานประกอบการ ซึ่งสอดคล้องกับ ทวิศ สุนทร (2534 : 79-80) ที่ได้ศึกษาสภาพการฝึกงานในสถานประกอบการระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่สร้างความสัมพันธ์กับสถานประกอบการในการรับนักศึกษาเข้าฝึกงาน โดยทำหน้าที่สื่อสารการแสดงความขอบคุณและเชิญร่วมเป็นกรรมการที่ปรึกษา และเชิญเข้าร่วมกิจกรรมกับสถานศึกษาบางโอกาส ดังนั้นการที่จะเกิดความร่วมมือกับสถานประกอบการได้นั้น สถานศึกษาต้องจัดบุคลากรเดินทางเข้าไปพบปะ พูดคุยประชาสัมพันธ์ และประสานงานด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจกันทั้ง 2 ฝ่าย ทำให้การฝึกงานเป็นไปโดยความร่วมมือซึ่งกันและกัน

2. ด้านวิธีการดำเนินการฝึกงาน บุคลากรสถานประกอบการเห็นด้วยมากกว่านักเรียนและบุคลากรสถานศึกษา ส่วนนักเรียนกับบุคลากรสถานศึกษาเห็นด้วยไม่แตกต่างกัน บุคลากรสถานศึกษา บุคลากรสถานประกอบการและนักเรียนสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันวิธีการฝึกงานของนักเรียนการฝึกงาน อาจเนื่องมาจากสถานประกอบการได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการฝึกงานซึ่งเป็นความสำคัญของการฝึกงาน ซึ่งเป็นความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างสถานประกอบการ ที่หลักสูตรได้กำหนดให้นักศึกษาต้องผ่านการฝึกงานในสถานประกอบการ 1 ภาคเรียน ดังนั้นการจัดการฝึกงานให้กับนักเรียน จึงถือเป็นเรื่องสำคัญในการที่จะทำให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติงาน การประพฤติ

ปฏิบัติตนในสังคมแห่งการทำงาน ทำให้นักเรียนมีความรู้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพของสังคม สร้างความพึงพอใจให้กับตลาดแรงงาน โดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรม ดังนั้นสำนักคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา จึงได้จัดทำคู่มือการดำเนินการจัดฝึกงาน 1 ภาคเรียน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ฉบับปรับปรุง 2546) ให้เป็นแนวทางแก่สถานศึกษาในการดำเนินการจัดฝึกงาน โดยยึดโครงสร้างหลักสูตรและเกณฑ์ใช้หลักสูตรเป็นหลักและแนวทางในการดำเนินงาน ซึ่งเป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กำหนดไว้ในคู่มือการ ดำเนินการจัดฝึกงาน 1 ภาคเรียน พุทธศักราช 2545 (ฉบับปรับปรุง 2546) ไว้คือ เพื่อพัฒนากำลังคน ระดับฝีมือให้มีความชำนาญเฉพาะด้านมีคุณธรรม บุคลิกภาพและเจตคติที่เหมาะสม สามารถ ประกอบอาชีพได้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานและสามารถประกอบอาชีพอิสระได้ สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจและสังคมในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ซึ่งสอดคล้องกับ เมรี่ และ โจย์ (Mary and Joyee. 1977 : 37) กล่าวว่า การฝึกงานจะทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ มีความพร้อม ในการทำงาน เป็นการเชื่อมโยงระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ในด้านการให้ความ ร่วมมือในการดำเนินการจัดการศึกษาว่าด้วยเรื่อง การฝึกงานร่วมกัน ดังนั้นการฝึกหัดงานจริงจึงเป็น ส่วนสำคัญที่สุด ส่วนหนึ่งในกระบวนการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับ กิคโน และ เกลลินตัน (Giachno and Gallinton. 1978 : 9) กล่าวว่า การฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการเป็น การเตรียมผู้เรียนให้มีประสบการณ์ในการทำงาน มีความสามารถ มีทักษะในสาขาอาชีพตน จะเห็น ว่าการดำเนินการ ฝึกงานจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนและฝึกงานอาชีพอย่างเป็นขั้นตอน ทั้งใน เรื่องการประชาสัมพันธ์ การนิเทศและติดตามผล การจัดการเรียนการสอน การกำหนดคุณสมบัติ และหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับการฝึกงาน ต้องดำเนินควบคู่กันไปอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านหลักสูตร พบว่าทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่แตกต่างกัน บุคลากร สถานศึกษา บุคลากรสถานประกอบการและนักเรียน สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจมีความคิดเห็น สอดคล้องกัน อาจเนื่องมาจากหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ฉบับปรับปรุง 2546) เป็นหลักสูตรที่ใหม่ เริ่มประกาศใช้ในภาคเรียนที่ 1 ปี 2546 ให้บุคลากรสถานศึกษา บุคลากร สถานประกอบการและนักเรียน ศึกษาโครงสร้างของหลักสูตร สถานศึกษาควรมี การประชาสัมพันธ์แจ้งข่าวสารเรื่องการจัดหลักสูตรฝึกงานตามโครงสร้างหลักสูตรใหม่ ให้กับ บุคลากรในสถานประกอบการและนักเรียนในสถานศึกษาทราบ สอดคล้องกับ ปวีณ์ ตามเพชร (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพความเป็นจริง และความต้องการของบุคลากรใน สถานศึกษา และบุคลากรสถานประกอบการเกี่ยวกับการฝึกงานของกรมอาชีวศึกษา พบว่า สถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่เป็นองค์การเป็นทีมที่ช่วยชี้แจงแนะนำหลักสูตร เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ทั้งเชิงนโยบายและการปฏิบัติพร้อมนี้ ซึ่ง

สอดคล้องกับ ประชาคม จันทรชิต และคณะ (2538 : 45 – 46) ที่ศึกษาเรื่อง การบริหารหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ในระบบทวิภาคีตามทัศนของอาจารย์ผู้สอน วิทยาลัย อาชีวศึกษาปัตตานี สถานศึกษาควรจัดแผนการเรียนตามหลักสูตร พร้อมกำหนดสมรรถนะใน รายวิชาชีพ สาขางานที่สอดคล้องกับลักษณะงานในสถานประกอบการ

4. ด้านวัสดุอุปกรณ์การฝึกงานและอาคารสถานที่ พบว่า บุคลากรสถานประกอบการ เห็นด้วยมากกว่านักเรียน และนักเรียนเห็นด้วยมากกว่าบุคลากรสถานศึกษา บุคลากรสถานประกอบการ เห็นด้วยมากกว่านักเรียน และนักเรียนเห็นด้วยมากกว่าบุคลากรสถานศึกษา อาจเนื่องมาจากการ ฝึกงานในส่วนของ การปฏิบัติงานในระหว่างการฝึก เป็นเรื่องของสถานประกอบการซึ่งรับผิดชอบ โดยผู้ดูแลการฝึกงานและตัวของนักเรียนที่ต้องทำงานร่วมกัน ใช้วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ ร่วมกัน ทำให้การแก้ปัญหา เรื่องวัสดุอุปกรณ์เป็นการดำเนินการร่วมกัน ของผู้ดูแลการฝึกงานใน สถานประกอบการกับนักเรียนฝึกงาน พอเพียงกับปริมาณงานที่มอบหมาย ซึ่งสอดคล้องกับ ทอง หล้า สุนทร (วิจิตร ขวัญเอียด. 2546 : 46) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสถานประกอบการในจังหวัดขอนแก่น กับความต้องการรับนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพเข้าฝึกงาน พบว่า นักศึกษาสามารถใช้วัสดุ อุปกรณ์ตามคำสั่งของ ผู้ควบคุมงานได้อย่างประหยัด

5. ด้านบุคลากร พบว่า บุคลากรสถานประกอบการเห็นด้วยมากกว่านักเรียน และนักเรียน เห็นด้วยมากกว่าบุคลากรสถานศึกษา บุคลากรในสถานประกอบการ มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน เนื่องจากการฝึกงานในสถานประกอบการมีบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการฝึกงาน คือ ผู้ดูแลการฝึกงาน ทำให้ไม่ก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องการจัดฝึกงานอันเนื่องมาจากแต่ละฝ่ายรู้จักหน้าที่ และพบบทบาท ของตนเองตามที่กำหนดไว้ในคู่มือการดำเนินการฝึกงานประจำปีการศึกษา 2546 ซึ่งสอดคล้องกับ เมสัน และคณะ (Mason and others. 1981 : 36-38) ได้กล่าวถึงการฝึกงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษา และสถานประกอบการซึ่งควรมีลักษณะหน้าที่และคุณสมบัติของบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการ ประสานงาน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีคุณภาพ ได้รับความรู้ทั้งในด้านวิชาการและ ในด้านวิชาชีพ

6. ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า บุคลากรสถานประกอบการเห็นด้วยมากกว่า นักเรียน และนักเรียนเห็นด้วยมากกว่าบุคลากรสถานศึกษา อาจเนื่องจากการฝึกงานเป็นเรื่อง ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการที่จะพยายามจัดดำเนินการฝึกงาน ให้กับ นักเรียนให้มีทักษะ ปฏิบัติการ คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งนักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติงานการฝึกงานตามที่ สถานศึกษาและสถานประกอบการกำหนด ทำให้นักเรียนฝึกงานเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การจัดหาสถาน

ประกอบการ ประชาสัมพันธ์ การนิเทศและติดตามผล การวัดและการประเมินผลเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในคู่มือ การดำเนินการจัดฝึกงาน 1 ภาคการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ฉบับปรับปรุง 2546) (กรมอาชีวศึกษา. 2546 : 4-8)

7. ด้านการวัดและประเมินผล บุคลากรสถานประกอบการเห็นด้วยมากกว่านักเรียนและนักเรียนเห็นด้วยมากกว่าบุคลากรสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน บุคลากรสถานประกอบการเห็นด้วยมากกว่า อาจเนื่องมาจากการวัดและประเมินผลเป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างสถานศึกษา ร่วมกับสถานประกอบการ โดยสถานศึกษากำหนดแบบฟอร์มใบประเมินผลฝึกงาน มาใช้กับสถานประกอบการ เมื่อทำการประเมินผลผลการฝึกงานของนักเรียน หลังจบสิ้นสุดการฝึกงานแล้ว โดยกำหนดแนวทางเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลสถานประกอบการ 40 คะแนน อาจารย์นิเทศ 40 คะแนน รายงานฉบับสมบูรณ์ 10 คะแนน การสัมมนาที่สถานศึกษา 10 คะแนน ซึ่งเป็นไปตามหลักการวัดและประเมินผลผลการฝึกงาน ตามคู่มือการดำเนินการจัดฝึกงาน 1 ภาคเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2546 (กรมอาชีวศึกษา. 2546 : 15-24)

8. ด้านนิเทศและติดตามผล บุคลากรสถานประกอบการเห็นด้วยมากกว่านักเรียนและนักเรียนเห็นด้วยมากกว่าบุคลากรสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน บุคลากรในสถานศึกษา บุคลากรในสถานประกอบการและนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีความคิดเห็นสอดคล้องเกี่ยวกับการฝึกงานของนักเรียน สาขาวิชาช่างคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ฉบับปรับปรุง 2546) ในด้านการนิเทศและติดตามผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาได้มีการกำหนด จัดทำแผนการฝึกงาน ให้คำแนะนำ ปรีกษาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานประกอบการ ติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนในสถานประกอบการ ดูแลติดตามการฝึกงานให้เป็นไปตามเนื้อหาวิชา และรายงานผลการนิเทศตามลำดับ

9. ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกงาน บุคลากรสถานประกอบการเห็นด้วยมากกว่านักเรียนและบุคลากรสถานศึกษา ส่วนนักเรียนกับบุคลากรสถานศึกษาเห็นด้วยไม่แตกต่างกัน เป็นเพราะว่าการฝึกงานส่งผลต่อนักเรียนที่ฝึกอาชีพจะได้รับความรู้และทักษะจากการปฏิบัติงานจริง ได้เรียนรู้กระบวนการทำงานอย่างมีขั้นตอนและวัฒนธรรมขององค์กร ได้พัฒนาตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิรพงษ์ ประดิษฐ์ธรรม (2529 : 78) ที่พบว่า รูปแบบและวิธีการฝึกงาน โดยเฉพาะ ในส่วนของผู้รับผิดชอบดำเนินการจัดฝึกงานของสถานประกอบการนับว่าเป็นประโยชน์มาก ในการที่สถานศึกษาจะนำมาพิจารณาจัดระบบการฝึกงานให้เหมาะสมเพื่อประโยชน์ของนักเรียนและการฝึกงานในสถานประกอบการ นักเรียนได้เรียนรู้ประสบการณ์ความ

ชำนาญในสาขาวิชาชีพเพิ่มมากขึ้น และสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ อีกทั้งการฝึกงานยังทำให้นักเรียนมีความมั่นใจในตนเอง และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่กำหนดให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพในสถานประกอบการอุตสาหกรรมหรือสถานที่ประกอบอาชีพอิสระในสาขาวิชา คอมพิวเตอร์ธุรกิจ และสอดคล้องกับรายงานฉบับสมบูรณ์ที่นักเรียน จัดทำเป็นเอกสาร 1 ฉบับ ที่ กำหนดให้นักเรียนจัดทำ รายงานประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากการฝึกงาน ประกอบด้วย 1) ด้าน ความรู้ในวิชาชีพ 2) ด้านการปฏิบัติงานเรื่องทักษะความชำนาญ 3) ลักษณะนิสัยในการทำงาน 4) สิ่งที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนและการดำเนินชีวิต เพื่อนำมาเป็นส่วนหนึ่งของการวัดและ ประเมินผล ตามเกณฑ์การวัดและประเมินผลการฝึกงาน จากคู่มือการดำเนินการจัดฝึกงาน 1 ภาค เรียน (กรมอาชีวศึกษา. 2546 : 4-10) ดังนั้นแนวคิดเกี่ยวกับการฝึกงานจึงเป็นการฝึกทักษะ ประสพการณ์เพื่อเพิ่มพูนทักษะ ความชำนาญก่อนออกไปประกอบอาชีพ สอดคล้องกับ สมมาตร สุนศักดิ์ (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการฝึกงานของนักศึกษาประเภทวิชาคหกรรม ตาม หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2537 วิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่ม ภาคเหนือ พบว่า นักศึกษาและอาจารย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกงาน ด้านประโยชน์จากการ ฝึกงาน นักศึกษาได้ประโยชน์ในระดับมากและครูจิตตา โพธิบุตร (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เกี่ยวกับการประสานงานระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า การฝึกงานจะทำให้ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ เทคนิคและวิธีการ ทำงานใหม่ ๆ จนเกิดความชำนาญเฉพาะ และเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพได้ ดังนั้นการ ฝึกงานจึงเป็นแนวทางที่ดีที่สุดในการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับ วรวิทย์ ศรีตระกูล (2540 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของสถานประกอบการ ที่ร่วมจัดอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี สาขาช่างยนต์กับวิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า สถานประกอบการ เห็นว่าการฝึกงานจะเป็นประโยชน์กับนักศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 สถานศึกษาและสถานประกอบการ ควรมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน วางแผนตกลง ในเงื่อนไขและกฎระเบียบ ก่อนนักเรียนออกไปฝึกงาน เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจในวัตถุประสงค์ ของการฝึกงาน และเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน

1.2 หลังเสร็จการฝึกงานสถานศึกษาควรจัดให้มีการปัจฉิมนิเทศนักเรียนที่ออกฝึกงาน เพื่อหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงการจัดการฝึกงานของนักเรียนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษา บุคลากรในสถานประกอบการ และนักเรียน เกี่ยวกับการฝึกงานของนักเรียนในสาขาวิชาอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย สามารถนำไปใช้ได้ตรงตามความต้องการ

2.2 ควรมีการศึกษาการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษา บุคลากรในสถานประกอบการ และนักเรียนเกี่ยวกับการฝึกงานของนักเรียนในสภาพบริบทอื่น ๆ เช่น ในเขตพื้นที่การศึกษาที่แตกต่างกัน เพื่อนำมาเปรียบเทียบความคิดเห็น และเป็นแนวทางในการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา